

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

**Ενημερωτικό Σημείωμα για τη Διάσκεψη Τύπου για την εγγραφή του χαλλουμιού
στον κατάλογο προϊόντων Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) της
Ευρωπαϊκής Ένωσης**

**Τρίτη 30 Μαρτίου 2021, ώρα 10:30 π.μ. Αίθουσα Εκδηλώσεων Προεδρικού
Μεγάρου**

Εισαγωγή

Η προσπάθεια εγγραφής του χαλλουμιού στους καταλόγους των προϊόντων Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ)¹ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αποτέλεσε μια διαχρονική προσπάθεια της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία χρονολογείται ακόμη και πριν από την ένταξη της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004. Μετά και την πάροδο σχεδόν 7 χρόνων από την αποστολή της αίτησής μας στην Ε. Επιτροπή τον Ιούλιο του 2014, και μετά από μια περίοδο σκληρής και μεθοδικής εργασίας αλλά και έντονων διαβουλεύσεων, στις 28 Μαρτίου 2021, η αρμόδια Επιτροπή για την πολιτική ποιότητας των αγροτικών προϊόντων έδωσε ομόφωνα τη θετική της ψήφο για καταχώριση του χαλλουμιού ως προϊόντος Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π). Η προστασία της ονομασίας «Χαλλούμι» (Halloumi) / «Hellim» αφορά ολόκληρη την Κύπρο, περιλαμβανόμενων και των προϊόντων που θα παράγονται και στις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας που δεν ελέγχονται από την Κυπριακή Κυβέρνηση.

Το «χρονικό» της πορείας κατοχύρωσης

5/04/2012 υποβλήθηκε στο Τμήμα Γεωργίας από ομάδα μεταποιητών και παραγωγών πρόβειου και αιγινού γάλακτος [«Γαλακτοκομικά Προϊόντα το Αγρινό Λτδ», «Παραδοσιακά Προϊόντα Α.Φ.Χ. (Κατσούρας) Λτδ», «Γαλακτοκομείο Σπύρος Θεμιστοκλέους», «Γαλακτοκομείο Σάββας Γεωργίου», «Τυροκομείο Ευαγόρας Χρυσάνθου Πισιάρας», «Π.Α. Ηρακλέους Γαλακτοκομικά Λτδ», «Τυροκομείο Προκόπη Χαλλούμα», «Σ.Κ.Π. Σύνδεσμος Κτηνοτρόφων Πάφου Λτδ», «Παγκύπρια Εταιρεία Αιγοπροβατοτρόφων (ΠΕΑΠ) Δημόσια Λτδ»] αίτηση για καταχώριση της ονομασίας «Χαλλούμι (Halloumi)» ως Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ).

30/11/2012 δημοσιεύτηκε η ως άνω αναφερόμενη αίτηση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας και δόθηκε χρονικό διάστημα ενός μηνός για υποβολή τυχόν ενστάσεων κατά της. Εντός, του καθορισμένου χρονικού πλαισίου υποβλήθηκαν 11 ενστάσεις, οι 3 από Ελληνοκύπριους και οι 8 από Τουρκοκύπριους.

¹ Η Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης, περιλαμβάνεται στο σύστημα γεωγραφικών ενδείξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο προστατεύει τις ονομασίες προϊόντων που προέρχονται από συγκεκριμένες περιοχές και έχουν ειδικές ιδιότητες ή χάρουν φήμης που συνδέεται με την περιοχή παραγωγής. Οι ονομασίες τροφίμων, γεωργικών προϊόντων και οίνων που έχουν καταχωριστεί ως ΠΟΠ, είναι εκείνες που έχουν τους ισχυρότερους δεσμούς, σε σχέση με άλλες γεωγραφικές ενδείξεις, με την περιοχή στην οποία παρασκευάζονται αυτά τα προϊόντα. Κάθε μέρος της διαδικασίας παραγωγής, μεταποίησης και παρασκευής των προϊόντων ΠΟΠ πρέπει να πραγματοποιείται στη συγκεκριμένη περιοχή.

08/07/2014 η Συμβουλευτική Επιτροπή υπέβαλε προς τον Υπουργό Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, το υπογραμμένο από τα μέλη της πόρισμα, με εισήγηση την απόρριψη και των 11 ενστάσεων κατά της αίτησης για καταχώριση της ονομασίας «Χαλλούμι» (Halloumi) και «Hellim» ως ΠΟΠ.

09/07/2014 δημοσιεύτηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας:

- Η απόφαση, Κ.Δ.Π. 327/2014, του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος για απόρριψη των 11 ενστάσεων που υποβλήθηκαν κατά της αίτησης για καταχώριση της ονομασίας «Χαλλούμι» (Halloumi) και «Hellim» ως Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) και προώθηση της αίτησης στην Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η απόφαση, Κ.Δ.Π. 326/2014, του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, του περί της Προστασίας των Ονομασιών Προέλευσης και Γεωγραφικών Ενδείξεων Γεωργικών Προϊόντων και Τροφίμων Νόμου (Νόμος 139(I) του 2006) και του άρθρου 9 του Κανονισμού (ΕΕ) 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα Συστήματα Ποιότητας των Γεωργικών Προϊόντων και Τροφίμων για παραχώρηση περιόδου μεταβατικής εθνικής προστασίας της ονομασίας «Χαλλούμι» (Halloumi) και «Hellim» καθώς και για έγκριση μεταβατικής περιόδου 10 χρόνων κατά την οποία η αναλογία των ειδών γάλακτος του προϊόντος που θα φέρει την ονομασία «Χαλλούμι» (Halloumi) και «Hellim» θα είναι αυτή που καθορίζεται στο Διάταγμα που εκδίδει ο Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού δυνάμει του περί Τυποποίησης, Διαπίστευσης και Τεχνικής Πληροφόρησης Νόμου.
- Το Διάταγμα, Κ.Δ.Π. 325/2014, του Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού δυνάμει του άρθρου 17B των περί Διαπίστευσης, Τυποποίησης και Τεχνικής Πληροφόρησης Νόμων του 2002 έως 2012 το οποίο καθορίζει ως ελάχιστη αναλογία αιγινού ή πρόβειου γάλακτος ή μίγματος αυτών στις πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή του χαλλουμιού σε 20%, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του περί Κυπριακών Προτύπων και Ελέγχου Ποιότητας (Καθορισμένα Πρότυπα – Δέκατη Σειρά) Κανονισμού του 1985 (Κ.Δ.Π. 195/85).

17/07/2015 Εκδίδεται ανακοινωθέν συναντίληψης μεταξύ του (τότε) Προέδρου της ΕΕ κ. Γιούνκερ, του ΠτΔ κ. Αναστασιάδη και του (τότε) ηγέτη των Τουρκοκυπρίων κ. Ακκιντζί βάσει του οποίου ορίζεται ως αρμόδιο όργανο ελέγχου για την εφαρμογή του ΠΟΠ τόσο στις περιοχές που ελέγχει η Δημοκρατία όσο και στις υπόλοιπες περιοχές της Κύπρου, ο ανεξάρτητος διεθνής οργανισμός Bureau Veritas.

28/07/2015 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στη βάση του άρθρου 50(2)(α) του Κανονισμού (ΕΕ) 1151/2012, δηλαδή κρίνοντας ότι η αίτηση καταχώρισης της ονομασίας Χαλλούμι (Halloumi)/Hellim πληροί τους όρους του προαναφερόμενου Κανονισμού δημοσίευσε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ανακοίνωση αριθ. 2015/C 246/12) την αίτηση παρέχοντας το δικαίωμα υποβολής ένστασης στη βάση του άρθρου 51 του ίδιου Κανονισμού.

08/02/2016 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω επιστολών της, κοινοποίησε στη Διευθύντρια του Τμήματος Γεωργίας και στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Κύπρου στις Βρυξέλλες 9 αιτιολογημένες δηλώσεις ένστασης. Οι 8 από αυτές υποβλήθηκαν από οργανισμούς και νομικά πρόσωπα που εδρεύουν σε Τρίτες Χώρες (Consortium for Common Food Name (ΗΠΑ), Dairy

Australia Limited, The Dairy Companies Association of New Zealand (DCANZ) and the New Zealand Specialist Cheesemakers Association, D.M Gida Maddeleri Pazarlama Sanayi ve Ticaret Ltd. Sti (Τουρκία), Navimar Food Gida Imalati ve Gida (Τουρκία), U.T.CO Trading Company – W.L.L – Kuwait, Avunduk İthalat İhracat Gida ve Zirai Aletler Sanayi Ticaret Ltd. Ştii (Τουρκία), FFF Fine Foods Pty Ltd (Australia)) και μια από τις Αρμόδιες Αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου.

08/06/2016 η Αρμόδια Αρχή της Κυπριακής Δημοκρατίας (Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος) απέστειλε προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή 8 επιστολές με συνημμένα υπομνήματα μέσω των οποίων ενημέρωνε την Επιτροπή ότι με τη λήξη της περιόδου διαβούλευσης (08/05/2016) δεν επετεύχθη συμφωνία με τους 8 ενιστάμενους.

07/07/2016 η ΕΕ έλαβε από την Κυπριακή Δημοκρατία ανάλογη πληροφόρηση και για τις διαβουλεύσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο. Έκτοτε αναμενόταν η απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την καταχώριση της ονομασίας Χαλλούμι (Halloumi)/Hellim στη βάση του άρθρου 52 παράγραφος 3 εδάφιο β του Κανονισμού (ΕΕ) 1151/2012.

02/2019 – 11/2019 Μετά την επιστολή που έστειλε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας τον Φεβρουάριο του 2019 στον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με την οποία του ζητούσε επίσπευση και κατάληξη των διαδικασιών κατοχύρωσης του χαλλουμιού ως προϊόντος Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ), εξελίχθηκε το 2019 μια διαδικασία εντατικής διαβούλευσης για το θέμα ανάμεσα στην Κυπριακή Δημοκρατία και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

20/12/2019 και 27/01/2020 πραγματοποιούνται συναντήσεις για το θέμα ανάμεσα στον Υπουργό Γεωργίας της Κύπρου και την Επίτροπο Υγείας και Ασφάλειας Καταναλωτή, Στέλλα Κυριακίδου (20/12/2019) και τον νέο Επίτροπο Γεωργίας Janusz Wajciechowski (27/01/2020). Κατά τις συναντήσεις, ζητήθηκε η άμεση σύγκληση τριμερούς συνάντησης με τη συμμετοχή του Υπουργού Γεωργίας, του Επιτρόπου Γεωργίας και της Επιτρόπου Υγείας και Ασφάλειας Καταναλωτή για να ληφθούν πολιτικές αποφάσεις και να δοθούν σαφείς κατευθυντήριες γραμμές στους τεχνοκράτες και των τριών μερών για να προετοιμάσουν τα σχετικά κείμενα και να προχωρήσει αμέσως η κατοχύρωση του Χαλλουμιού/Hellim ως ΠΟΠ.

Ο Επίτροπος Wajciechowski αναγνώρισε τη σημασία του προϊόντος για την Κυπριακή Οικονομία και σημείωσε την ετοιμότητά του να συνεργαστεί για την επίλυση του προβλήματος. Την ίδια ετοιμότητα για συμβολή στην άρση του αδιεξόδου, επέδειξε και η Επίτροπος Υγείας και Ασφάλειας Καταναλωτή, Στέλλα Κυριακίδου.

13/11/2020 λήψη κοινής επιστολής από τους ΓΔ Γεωργίας/Αγροτικής Ανάπτυξης, Υγείας/Ασφάλειας Καταναλωτή και Στήριξης Διαθρωπικών Μεταρρυθμίσεων προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στο περιεχόμενο της επιστολής γίνεται αναφορά στο θέμα της εγγραφής του ΠΟΠ και στο ζήτημα των φυτοϋγεινομικών ελέγχων όπου ρητώς αναφέρεται ότι η Κυπριακή Δημοκρατία θα μπορεί να διορίσει ανεξάρτητο όργανο ελέγχου για να διενεργεί τους νενομισμένους ελέγχους για την ασφάλεια και υγεία των ζώων και των παραγόμενων επί των προϊόντων ΠΟΠ που θα παρασκευάζονται στα κατεχόμενα και θα διέρχονται της Πράσινης Γραμμής. Από πλευράς Κυπριακής Δημοκρατίας, στις 18 Νοεμβρίου 2020, στάλθηκε επιστολή στην ΕΕ χαρακτηρίζοντας το περιεχόμενο της επιστολής της ως θετική εξέλιξη και ζητώντας την επιτάχυνση των διαδικασιών εγγραφής του προϊόντος ως ΠΟΠ.

01/2021 – 03/2021: Το νέο νομοθετικό πακέτο αφορά επί της ουσίας δύο νομικά κείμενα. Το πρώτο αποτελεί την Απόφαση της Ε. Επιτροπής βάσει της οποίας άρεται η απαγόρευση για την εμπορία χαλλουμιού ΠΟΠ από την πράσινη γραμμή και παράλληλα περιγράφεται το σύνολο των φυτοϋγεινομικών ελέγχων, οι οποίοι θα πραγματοποιούνται στις περιοχές της Κύπρου που δεν ελέγχονται από την Κυπριακή Δημοκρατία. Το δεύτερο νομικό κείμενο, είναι αυτή καθ' αυτή η κατοχύρωση του προϊόντος ως ΠΟΠ μέσω ευρωπαϊκού Εφαρμοστικού Κανονισμού.

Και τα δύο νομικά κείμενα έχουν λάβει τη θετική ψήφο όλων των κρατών μελών μέσω των αρμοδίων Επιτροπών της Ε. Επιτροπής οι οποίες συνεδρίασαν στις 16 και 28 Μαρτίου 2021 αντίστοιχα και αναμένεται πλέον και τυπικά η υιοθέτηση τους από το Κολλέγιο των Επιτρόπων της Ε. Επιτροπής για την καταχώριση του προϊόντος «Χαλλούμι (Halloumi)/ Hellim» ως Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης (ΠΟΠ) να έχει αίσιο τέλος.

Το χαλλούμι σε αριθμούς

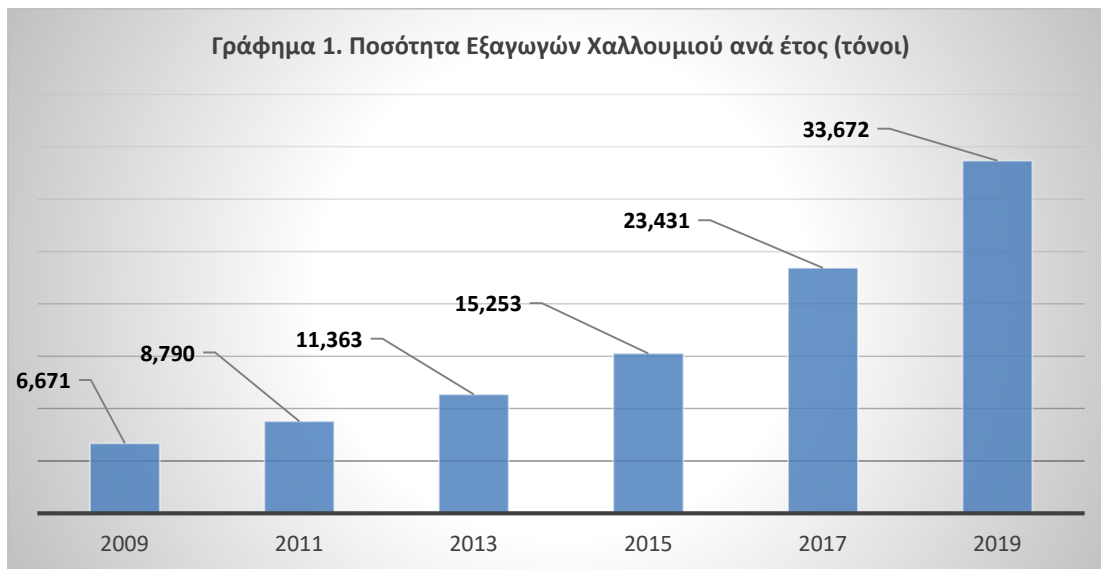
Οι εξαγωγές του χαλλουμιού τα τελευταία 5 τουλάχιστον χρόνια παρουσιάζουν σταθερή αύξηση της τάξης του 20% - 22% ετησίως.

Πίνακας 1. Ποσότητα και αξία εξαγωγών χαλλουμιού ανά διετία

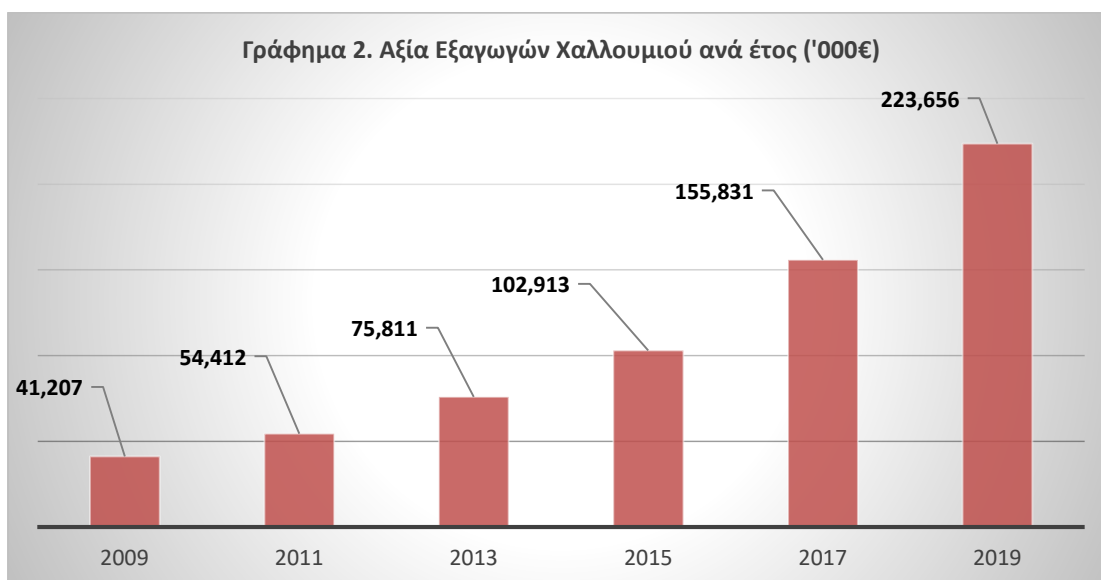
ΕΤΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΕΞΑΓΩΓΩΝ (τόνοι)	ΑΞΙΑ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ('000€)
2009	6.671	41.207
2011	8.790	54.412
2013	11.363	75.811
2015	15.253	102.913
2017	23.431	155.831
2018	29.378	194.900
2019	33.672	223.656

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Αναλύοντας ειδικότερα την τριετία 2017 – 2019, διακρίνουμε ότι η ποσότητα των εξαγωγών εκτινάχθηκε από τις 23.431 τόνους που ήταν το 2017 σε **33.672 τόνους το 2019**, σημειώνοντας δηλαδή μια αύξηση της τάξης του 43% μέσα σε μια τριετία.

Αντίστοιχη αύξηση με την ποσότητα εξαγωγής παρατηρείται και στην αξία, δηλαδή 43% μέσα σε μια τριετία, φτάνοντας **το 2019 τα €223,7 εκ.** και καθιστώντας το χαλλούμι ως το 2^ο σημαντικότερο προϊόν σε αξία εξαγωγών για την Κύπρο, μετά τα φάρμακα.

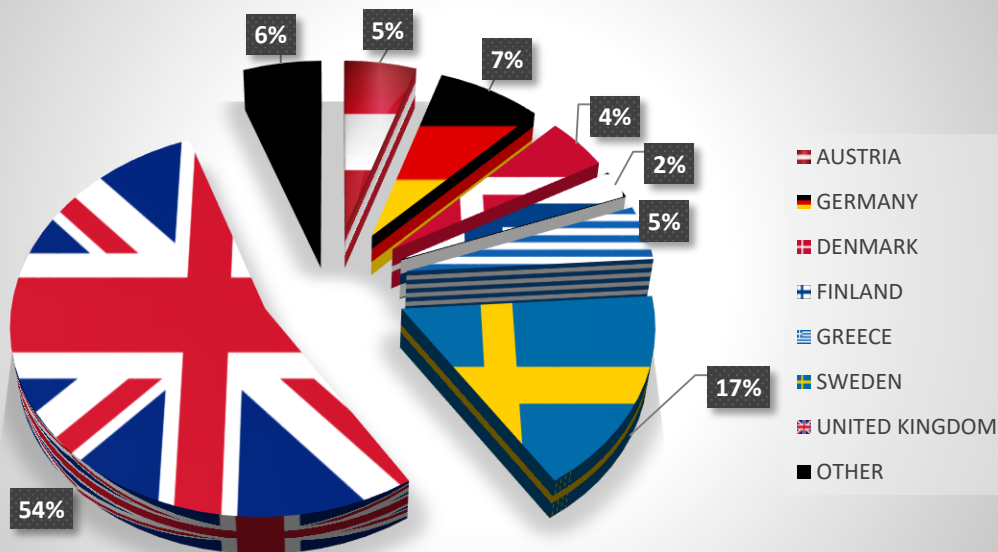

Βασικός προορισμός εξαγωγής παραμένει το Ηνωμένο Βασίλειο, το οποίο την τριετία 2017 – 2019 απορρόφησε περίπου το 47% του συνόλου των εξαγωγών της Κύπρου, με μέσο όρο τριετίας εισαγωγών στο ΗΒ τους 13.545 τόνους / ετησίως και τη μέση ετήσια αξία προϊόντος εξαγωγών να ανέρχεται στα €89 εκ. / ετησίως.

Δεύτερο βασικό εξαγωγικό προορισμό για το προϊόν αποτελεί η αγορά της Σουηδίας η οποία την τριετία 2017 – 2019 απορρόφησε περίπου το 15% του συνόλου των εξαγωγών της Κύπρου, με μέσο όρο τριετίας εισαγωγών στη χώρα τους 4.246 τόνοι / ετησίως και τη μέση ετήσια αξία προϊόντος εξαγωγών να ανέρχεται στα €28,7 εκ. / ετησίως.

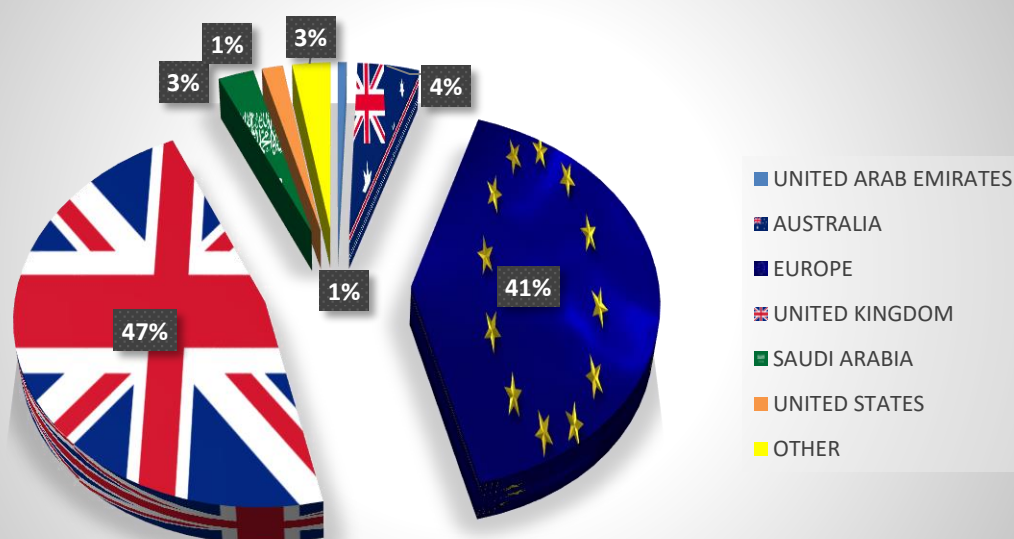
Στη συνέχεια ακολουθούν προορισμοί των οποίων ο μέσος όρος ποσότητας εξαγωγών της τελευταίας τριετίας κυμαίνεται από 1.000 μέχρι και 2.000 τόνους ανά χώρα ετησίως. Σε αυτούς τους προορισμούς συγκαταλέγονται η Γερμανία, η Αυστρία, η Δανία και η Ελλάδα.

Γράφημα 3.: ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΩΝ ΧΑΛΛΟΥΜΙΟΥ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2017 - 2019
ΑΝΑ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟ (ΕΥΡΩΠΗ)

Στην αγορά εκτός Ευρώπης, περί τους 1.265 τόνους ετησίως απορροφά η Αυστραλία, μικρότερη ποσότητα εξάγεται στη Σαουδική Αραβία (736 τόνοι), ενώ οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής απορροφούν ετησίως περί τους 436 τόνους. Μια νέα αγορά για το προϊόν μπορεί δυνητικά να αποτελέσει η Κίνα, ιδιαίτερα μετά την υπογραφή τον Νοέμβριο του 2018, της διμερούς συμφωνίας για εξαγωγές κυπριακών γαλακτοκομικών προϊόντων στην Κίνα. Μικρές ποσότητες εξαγωγών στην Κίνα, περίπου 3 τόνοι, εξάχθηκαν το 2019.

Γράφημα 4.: ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΩΝ ΧΑΛΛΟΥΜΙΟΥ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2017 - 2019 ΑΝΑ
ΠΡΟΟΡΙΣΜΟ (ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ)

Η εγχώρια κατανάλωση χαλλουμιού ανέρχεται σε 3.500 με 4.000 τόνους.